

BARNE-, LIKESTILLINGS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET
Arkivkode: 431.10
Dato: 30.08.10
Saksnr: 2010 03011-55

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Oslo, 30.08.2010

Vår ref.
31262/hs11

Deres ref.
201000615

Høring - NOU 2009:22 Det du gjør, gjør det helt

Vi viser til høringsbrev av 19.4.2010. En del av Spekters medlemmer (helseforetakene) berøres direkte av enkelte av forslagene i innstillingen. De regionale helseforetakene står som egne høringsinstanser og vi viser til deres høringsuttalelser. Fra Spekters ståsted vil det ikke være naturlig å gå detaljert inn i de enkelte forslagene i utredningen. Vi vil avgrense våre kommentarer til mer overordnede synspunkter på behovet for bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge.

Generelt om samordningsbehovet

Demografiske endringer og mangel på arbeidskraft er hovedutfordringer i forhold til fremtidens velferdstjenester. Gapet mellom etterspørselen etter tjenester og de ressurser som vil være tilgjengelige, både når det gjelder finansiering og arbeidskraft medfører behov for å tenke nytt når det gjelder virkemidler og struktur.

I denne sammenheng er det flere hensyn som gjør at samordning av tjenester er viktig. Det overordnede hensynet er at det bidrar til bedre kvalitet på tjenestene til barna som berøres. Et annet hensyn er at det bidrar til bedre ressursutnyttelse og med det demper presset på offentlige budsjetter. Forslagene er også viktige ut fra et mer overordnet samfunnsperspektiv. Gode tjenester til utsatte barn og unge er avgjørende for en god oppvekst og skolesituasjon og en god overgang mellom skole og arbeidsliv. Det er i dag mange eksempler på at dette ikke fungerer og at barn og unge i økende grad faller utenfor. Disse vil da også ha problemer med å kunne ta del i arbeidslivet. Dette gir kostnader både ved økte trygdebudsjetter, men også ved at det er færre i arbeidsdyktig alder som bidrar til finansieringen av velferdstjenestene fremover.

Fokusområder i innstillingen

I innstillingen er det pekt på at tiltak som skal bidra til bedre samhandling kan rettes inn mot flere områder, herunder organisering av tjenestene, kompetansebygging og kultur, styring og ledelse, juridiske rammebetingelser, samt finansiering og økonomi. Et område vi mener fortjener ytterligere vurdering gjelder organisatoriske og strukturelle endringer. Som det fremgår av utredningen oppstår det ofte samhandlingsutfordringer mellom forvaltningsnivåene. Dette kan dels løses gjennom tiltak som bedrer samarbeid mellom aktørene slik de er organisert i dag. I noen tilfeller vil det også være nødvendig med en mer grunnleggende vurdering av om tjenesten skal leveres på statlig eller

kommunalt nivå, samt hvilken sektor som bør ha ansvaret. Den senere tids debatt om organisering av barnevernet illustrerer behovet for å vurdere mer strukturelle grep.

Videre mener vi vurdering av kommunestrukturen er en viktig del av diskusjonen om tilbudet til utsatte barn og unge. Utvalget har pekt på særskilte utfordringer for små kommuner, hvor nye krav innebærer økte krav til kompetanse og ressurser.

Denne utfordringen gjelder ikke bare tjenester til barn og unge, men helse- og omsorgstjenester generelt. Regjeringen har vært tydelig på at tvangssammenslåing av kommuner ikke er aktuell politikk. Samtidig er det et dilemma at kommunestrukturen kan være til hinder for å nå politiske mål om effektive helsetjenester og ikke minst et likt tjenestetilbud til alle, uansett hvor du bor. Det er mulig samkommunemodellen kan være en løsning på dette dilemmaet, men på sikt er det et spørsmål om det er mulig å møte fremtidens utfordringer i helsesektoren uten kommunesammenslåinger.

Arbeidskraftutfordringen

Utvalget nevner små kommuners utfordringer når det gjelder rekruttering og tilgang til arbeidskraft. Dette er også et generelt problem for alle aktører innen helse- og omsorg. Utviklingen i årene fremover tyder både på større forventninger og høyere etterspørsel etter helsetjenester. Tilgangen på arbeidskraft vil heller ikke være tilstrekkelig til å møte etterspørselen. Behovet tilsier at over 40 prosent av ungdommene som kommer inn på arbeidsmarkedet mot 2025 må inn i helse- og sosialsektoren. Dette er neppe mulig. I denne sammenheng er Samhandlingsreformen for helsesektoren og forslagene til bedre samordning av tjenester for barn og unge viktige tiltak.

I utvalgets innstilling fokuseres det på økt rekruttering av psykologer til kommunene for å kunne bygge opp et lavterskeltilbud. Dette er viktig, men vi ser også behovet for å ha fokus på andre yrkesgrupper som helsesøstre, sykepleiere og pedagoger. Videre mener vi det kan være grunn til å se på hvilken rolle helsefagarbeidere kan spille i et lavterskeltilbud til barn og unge. Spekter har sammen med blant annet KS, HSH og Helsedirektoratet etablert prosjektet "Bli helsefagarbeider". Dette er en videreføring av "Aksjon helsefagarbeider".

Frafallet fra videregående opplæring

Det store frafallet fra videregående skole er et annet sentralt tema som gir behov for økt fokus på tjenester til utsatte barn og unge. Det kan sies at alle tiltakene utvalget foreslår indirekte vil kunne ha betydning for å møte denne utfordringen. Særlig forslagene knyttet til systemer for tidlig intervensjon vil være viktige for å avdekke barn som senere vil kunne falle fra på videregående skole. Vi ser også at forslaget om lavterskeltilbud med fortsatt bruk av øremerkede midler kombinert med tydeliggjøring av kommunenes ansvar for psykisk helsearbeid vil kunne ha betydning. Samtidig mener vi frafallsproblemstillingen kunne vært ytterligere berørt ut fra et samhandlingsperspektiv. Dette gjelder blant annet samhandlingen i overgangen mellom barnehage, barneskole-, ungdomsskole og videregående skole. Etter det vi forstår oppstår det nye samhandlingsutfordringer nettopp i disse overgangsfasene.

Frafallet i videregående opplæring er viktig for Spekter på flere nivåer, ikke minst for virksomhetenes langsiktige behov for kompetanse. En del av denne diskusjonen dreier seg blant annet om mangelen på læreplasser. Vi har nå engasjert FAFO til å gjennomføre en studie hvor de skal se på hva Spekter og medlemsbedriftene kan gjøre for å øke tilgangen på læreplasser, hvordan kompetanseutviklingen gjennom fagopplæringen kan bidra til å sikre arbeidskraftbehovet i virksomhetene, og hvordan ulike tiltak kan rettes inn med tanke på å redusere frafallet. Vi viser i denne sammenheng også til Spekters

høringsuttalelser til Karlsensutvalgets innstilling om fag- og yrkesopplæringen hvor vi blant annet kommenterer frafallsproblematikken.

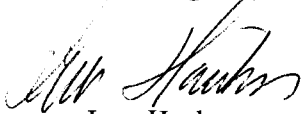
Samhandling, en utdanningsutfordring

Bedre samhandling innebærer også behov endret innhold i utdanningen. SSBs modellberegninger og Spekters egne analyser tilsier et stort og voksende behov for sentrale utdanningsgrupper innen helsesektoren. I tillegg til psykologer gjelder det for eksempel helsefagarbeidere, sykepleiere og bioingeniører. Det vil også bli behov for at utdanningsgruppene samhandler tettere omkring pasientforløpene og mellom primær- og spesialisthelsetjenesten (samhandlingsreformen). Samhandling, fleksibilitet og prosesstenking vil være sentrale begreper. Dette vil måtte ha betydning for utdanningens innhold og innretning av praksis. Vi viser her til våre til innspill til høringen vedrørende St. meld. Nr. 44 (2008-2009) Utdanningslinja.

Et utvidet samarbeidsperspektiv

I innstillingen beskrives samarbeidsutfordringer og tiltak i grenseflaten mellom de offentlige aktørene som tilbyr tjenester til utsatte barn og unge. Spekter synes dette er positivt, men vi mener det også må satses på samarbeid utover sektoren. Dette gjelder særlig samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner, arbeidsliv og myndigheter. Målgruppen er da kanskje noe eldre enn det som defineres som barn og unge. Samtidig tror vi at et godt samarbeid med arbeidslivet er viktig for å utvikle et utdanningstilbud og praksisordninger som både er tilpasset elevenes og arbeidslivets behov. Dette er også nærmere kommentert i vårt innspill vedrørende Utdanningslinja.

Med vennlig hilsen
Arbeidsgiverforeningen Spekter

Lars Haukaas
Administrerende direktør

